

Autorité de protection des données
Gegevensbeschermingsautoriteit

Advies nr. 172/2022 van 19 augustus 2022

Betreft: Een ontwerp van Samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaams Gewest inzake de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden (CO-A-2022-169)

Het Kenniscentrum van de Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna de "Autoriteit"), aanwezig: mevrouw Cédrine Morlière, mevrouw Nathalie Ragheno, mevrouw Griet Verhenneman en de heren Yves-Alexandre de Montjoye, Bart Preneel en Gert Vermeulen;

Gelet op de wet van 3 december 2017 *tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit*, inzonderheid op artikelen 23 en 26 (hierna "WOG");

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG* (hierna "AVG");

Gelet op de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens* (hierna "WVG");

Gelet op het verzoek om advies van de heer Vincent Van Quickenborne, Vice-eersteminister en minister van Justitie en Noordzee en mevrouw Zuhair Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme (hierna "de aanvragers"), ontvangen op 07/06/2022;

Brengt op 19 augustus 2022 het volgend advies uit:

I. VOORWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. De aanvragers verzoeken om het advies van de Autoriteit aangaande een ontwerp van Samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaams Gewest *inzake de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden* (hierna "het ontwerp van SWA").

Context en voorgaanden

2. Sedert de staatshervorming van 1980 is de Vlaamse overheid bevoegd voor de bijstand aan personen waaronder ook de maatschappelijke dienstverlening ten behoeve van gedetineerden valt. Het decreet van 8 maart 2013 *betreffende de organisatie van hulp- en dienstverlening aan gedetineerden* (hierna "het decreet van 8 maart 2013") vormt het belangrijkste kader waarbinnen deze Vlaamse bevoegdheid vorm krijgt.

3. Het Directoraat-Generaal Penitentiaire Inrichtingen van de FOD Justitie is belast met de tenuitvoerlegging van vrijheid berovende straffen en maatregelen, zoals o.a. omkaderd door:

- de basiswet van 12 januari 2005 *betreffende het gevangeniswezen en rechtspositie van de gedetineerden*¹ (hierna "de basiswet van 12 januari 2005") en diens uitvoeringsbesluit van 17 augustus 2019² en
- de wet van 23 maart 2019 *betreffende de organisatie van de penitentiaire diensten en van het statuut van het penitentiair personeel* (hierna "de penitentiaire wet van 23 maart 2019") en
- de wet van 5 mei 2019 *houdende diverse bepalingen inzake informatisering van Justitie, modernisering van het statuut van rechters in ondernemingszaken en inzake de notariële aktebank* (hierna "de wet informatisering Justitie van 5 mei 2019") en diens uitvoeringsbesluit van 20 december 2019^{3,4}.

¹ Artikel 103 van deze basiswet van 12 januari 2005 bepaalt:

"§1. De gedetineerde heeft recht op het in de gevangenis aanwezige aanbod inzake sociale hulp- en dienstverlening.

§2. Het inrichtingshoofd neemt alle maatregelen opdat de diensten voor sociale hulp- en dienstverlening hun aanbod ter beschikking van de gedetineerden kunnen stellen, mits inachtneming van de orde en de veiligheid."

² Koninklijk besluit van 17 augustus 2019 *tot uitvoering van de bepalingen van de basiswet van 12 januari 2005 betreffende het gevangeniswezen en de rechtspositie van de gedetineerden inzake de bestemming van de gevangenen en de plaatsing en de overplaatsing van de gedetineerden.*

³ Koninklijk besluit van 20 december 2019 *tot uitvoering van artikel 5, §6, van de wet van 5 mei 2019 houdende diverse bepalingen inzake informatisering van Justitie en modernisering van het statuut van rechters in ondernemingszaken en inzake de notariële aktebank.*

⁴ In tegenstelling tot de basiswet van 12 januari 2005 en de penitentiaire wet van 23 maart 2019, wordt in het ontwerp van SWA geen melding gemaakt van de wet informatisering Justitie van 5 mei 2019 en diens uitvoeringsbesluit. Niettemin wordt hierin de Sidis Suite gegevensbank van de FOD Justitie, evenals de toegang daartoe (voor o.m. *"personen of diensten belast met de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden"*) wettelijk omkaderd. En uit de Memorie van toelichting (p.15) kan worden afgeleid dat, in het kader van de praktische organisatie van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden- o.m. gegevens uit Sidis Suite zullen worden verwerkt en uitgewisseld.

4. In 1994 werd een samenwerkingsakkoord afgesloten dat de samenwerking tussen beide overheden in het kader van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden regelde. Aangezien dat samenwerkingsakkoord na verloop van tijd niet meer was afgestemd op de reële samenwerkingspraktijk tussen de FOD Justitie en de partners van de Vlaamse overheid, werd op 8 juli 2014 een nieuwe samenwerkingsakkoord afgesloten tussen de Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaams Gewest. Het voorontwerp van decreet houdende instemming met dit samenwerkingsakkoord werd voor advies aan de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, rechtsvoorganger van de Autoriteit, (hierna "Privacycommissie") voorgelegd.

5. Op 24 februari 2016 liet de Privacycommissie zich in advies nr. 08/2016 negatief uit omtrent de inhoud van dit samenwerkingsakkoord van 8 juli 2014. Ze stelde daarbij vast *"dat de uitvoering op het terrein van het voorgelegde samenwerkingsakkoord:*

- *inhoudt dat een beroep wordt gedaan op een gegevensbank⁵ die geen wettelijke basis heeft en tot dewelke toegang wordt verleend met miskennis van artikel 36bis WVP⁶;*
- *gebeurt zonder dat de Vlaamse Regering nadere regels voor de verwerking en uitwisseling van gegevens heeft bepaald zoals voorzien in hoofdstuk 4 van het decreet van 8 maart 2013."*

6. Thans wordt een hernieuwd en aangepast ontwerp van SWA, inzonderheid diens artikel 27 inzake *'Samenwerking in het kader van de praktische organisatie van de hulp- en dienstverlening'* en diens artikel 29 inzake *'Cliëntoverleg in het kader van de individuele begeleiding van gedetineerden'* voor advies van de Autoriteit voorgelegd. Deze bepalingen zullen hierna in het licht van de sinds 2016 eveneens gewijzigde regelgeving op het vlak van gegevensbescherming (AVG en WVG) op conformiteit daarmee worden beoordeeld.

II. ONDERZOEK VAN DE AANVRAAG

Voorafgaande opmerkingen

7. De Autoriteit wijst erop dat elke verwerking van persoonsgegevens een inmenging vormt in het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer, dat is vastgelegd in artikel 8 EVRM en in artikel 22 van de *Grondwet*. Dit recht is echter niet absoluut. De artikelen 8 EVRM en 22 van de *Grondwet* sluiten overheidsinmenging in het recht op bescherming van het privéleven (waar ook

⁵ Het betreft hier de gegevensbank 'Sidis Suite' welke intussen wettelijk omkaderd werd door artikelen 3 t.e.m. 9 van de wet van 5 mei 2019 houdende diverse bepalingen inzake informatisering van Justitie, modernisering van het statuut van rechters in ondernemingszaken en inzake de notariële aktebank en vervolgens verder uitgevoerd (o.a.) door het koninklijk besluit van 20 december 2019 tot uitvoering van artikel 5, §6, van de wet van 5 mei 2019 houdende diverse bepalingen inzake informatisering van Justitie, modernisering van het statuut van rechters in ondernemingszaken en inzake de notariële aktebank.

⁶ WVP= wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens (opgeheven door artikel 208 van de WVG).

persoonsgegevens deel van uitmaken) niet uit, maar vereisen dat zij wordt toegestaan door een voldoende precieze wettelijke bepaling; dat zij beantwoordt aan een algemeen maatschappelijk belang en dat zij evenredig is met de daarmee nagestreefde wettige doelstelling⁷. Elke norm die de verwerking van persoonsgegevens regelt (en die van nature een inmenging vormt in het recht op bescherming van persoonsgegevens) moet niet alleen noodzakelijk en evenredig zijn, maar ook voldoen aan de eisen van voorspelbaarheid en nauwkeurigheid, zodat de betrokkenen, over wie gegevens worden verwerkt, een duidelijk beeld krijgen van de verwerking van hun gegevens.

8. Krachtens artikel 6.3 van de AVG, gelezen in samenhang met artikel 22 van de *Grondwet* en artikel 8 van het EVRM, moet dergelijke norm van wettelijke rangorde bepalen onder welke omstandigheden een gegevensverwerking is toegestaan. Overeenkomstig het legaliteits- en het voorzienbaarheidsprincipe moet deze wetgevingsnorm dus in ieder geval de essentiële elementen van de verwerking(en) vastleggen⁸. Wanneer de gegevensverwerking(en) een belangrijke inmenging in de rechten en vrijheden van de betrokkenen vertegenwoordig(t)(en)⁹, zoals *in casu* het geval is¹⁰, moeten volgende essentiële elementen door de wetgever worden vastgesteld:

- het (de) precieze en concrete doeleinde(n);
- de identiteit van de verwerkingsverantwoordelijke(n) (tenzij dit duidelijk is);
- de (categorieën van) gegevens die noodzakelijk zijn voor de verwezenlijking van dit (deze) doeleinde(n);
- de categorieën van betrokkenen wiens gegevens zullen worden verwerkt;
- de maximale bewaartermijn van de gegevens;
- de (categorieën van) ontvangers aan wie de gegevens worden meegedeeld, evenals de omstandigheden waarin en de redenen waarom de gegevens worden verstrekt;
- in voorkomend geval en voor zover noodzakelijk, de beperking van de verplichtingen en/of rechten vermeld in de artikelen 5, 12 tot 22 en 34 AVG.

⁷ Vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof. Zie bv. GwH, Arrest van 4 april 2019, nr. 49/2019 ("*Zij sluiten een overheidsinmenging in het recht op eerbiediging van het privéleven niet uit, maar vereisen dat zij wordt toegestaan door een voldoende precieze wettelijke bepaling, dat zij beantwoordt aan een dwingende maatschappelijke behoefte in een democratische samenleving en dat zij evenredig is met de daarmee nagestreefde wettige doelstelling*").

⁸ Zie DEGRAVE, E., "*L'égouvenement et la protection de la vie privée – Légalité, transparence et contrôle*", Collection du CRIDS, Larcier, Brussel, 2014, p. 161 e.v. (zie o.m.: EHRM, arrest *Rotaru c. Roumania*, 4 mei 2000). Zie ook enkele arresten van het Grondwettelijk Hof: Arrest nr. 44/2015 van 23 april 2015 (p. 63), Arrest nr. 108/2017 van 5 oktober 2017 (p. 17) en Arrest nr. 29/2018 van 15 maart 2018 (p. 26).

⁹ Er zal veelal sprake zijn van een belangrijke inmenging in de rechten en vrijheden van betrokkenen wanneer een gegevensverwerking (een of) meer van volgende kenmerken vertoont: de verwerking heeft betrekking op speciale categorieën van (gevoelige) persoonsgegevens in de zin van art. 9 of 10 AVG, de verwerking betreft kwetsbare personen, de verwerking vindt plaats voor toezichts- of controledoeleinden (met gebeurlijke negatieve gevolgen voor de betrokkenen), de verwerking impliceert de kruising of koppeling van persoonsgegevens afkomstig uit verschillende bronnen, het gaat om een grootschalige verwerking vanwege de grote hoeveelheid gegevens en/of betrokkenen, de verwerkte gegevens worden meegedeeld of zijn toegankelijk voor derden,

¹⁰ In het adviesaanvraagformulier geven de aanvragers zelf aan dat *in casu* sprake is van een grootschalige verwerking die ook betrekking heeft op bijzondere categorieën van persoonsgegevens in de zin van artikelen 9 én 10 AVG van kwetsbare personen (gedetineerden), welke de kruising of koppeling impliceert van persoonsgegevens afkomstig uit verschillende bronnen en welke plaats vindt voor toezichts- of controledoeleinden.

Afgezien van de belangrijke inmenging in de rechten en vrijheden van betrokkenen die de beoogde gegevensverwerking kennelijk met zich meebrengt, is zij niettemin van groot belang om de kwetsbare groep betrokkenen een aantal ondersteunende diensten te kunnen aanbieden.

9. Artikel 22 *Grondwet* verbiedt de wetgever om af te zien van de mogelijkheid om zelf te bepalen welke inmengingen het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer kunnen beknotten¹¹. In deze context is een delegatie aan de uitvoerende macht "niet in strijd met het wettigheidsbeginsel voor zover deze delegatie voldoende nauwkeurig is omschreven en louter betrekking heeft op de tenuitvoerlegging van maatregelen waarvan de essentiële elementen voorafgaandelijk door de wetgever zijn vastgelegd¹²".

A. ARTIKEL 27 VAN HET ONTWERP VAN SWA

10. Artikel 27 van het ontwerp van SWA luidt als volgt:

"§1. Om de hulp- en dienstverlening praktisch mogelijk te maken, kunnen de beleidscoördinatoren¹³, de partners van de Vlaamse overheid¹⁴ en de actoren van de penitentiaire administratie¹⁵ onder elkaar persoonsgegevens van een gedetineerde uitwisselen, waaronder gegevens vermeld in artikel 10 (AVG), met behoud van de verplichtingen die voortvloeien uit de regelgeving over de bescherming van natuurlijke personen bij de verwerking van persoonsgegevens.

¹¹ Advies nr. 63.202/2 van 26 april 2018 van de Raad van State gegeven over een over een voorontwerp van wet "tot oprichting van het informatieveiligheidscomité en tot wijziging van diverse wetten betreffende de uitvoering van Verordening (EU) 2016/679 van 27 april 2016 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG, *Parl.St.* Kamer 1997-98, nr. 54-3185/001, blz. 21-122.

Zie in dezelfde zin volgende adviezen van de Raad van State:

- Advies 26.198/2, op 2 februari 1998 gegeven over een voorontwerp dat geleid heeft tot de wet van 11 december 1998 tot omzetting van de richtlijn 95/46/EG van 24 oktober 1995 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrij verkeer van die gegevens, *Parl.St.* Kamer 1997-98, nr. 49-1566/1, p. 108;
- Advies 33.487/1/3 van 18 en 20 juni 2002 betreffende een voorontwerp dat geleid heeft tot de wet van 22 augustus 2002 houdende maatregelen inzake gezondheidszorg, *Parl.St.* Kamer 2002-03, nr. 2125/2, p. 539;
- Advies 37.765/1/2/3/4, op 4 november 2004 gegeven over een voorontwerp dat geleid heeft tot de programmawet van 27 december 2004, *Parl.St.* Kamer 2004-05, nr. 1437/2.

¹² Zie eveneens Grondwettelijk Hof, Arrest nr. 29/2010 van 18 maart 2010, punt B.16.1; Arrest nr. 39/2013 van 14 maart 2013, punt B.8.1; Arrest 44/2015 van 23 april 2015, punt B.36.2; Arrest nr. 107/2015 van 16 juli 2015, punt B.7; Arrest nr. 108/2017 van 5 oktober 2017, punt B.6.4; Arrest nr. 29/2018 van 15 maart 2018, punt B.13.1; Arrest nr. 86/2018 van 5 juli 2018, punt B.7.2.; Advies van de Raad van State nr. 63.202/2 van 26 april 2018, punt 2.2.

¹³ Artikel 1, 3°, van het ontwerp van SWA definieert "beleidscoördinator" als volgt: "personeelslid van de Vlaamse overheid belast met de opdracht beleidscoördinatie zoals bedoeld in artikel 12, 1°, van het decreet van 8 maart 2013" (zijnde: "de coördinatie van het beleid, de organisatie, de ondersteuning en de opvolging van de hulp- en dienstverlening in de gevangenis, en dit in overleg met de gevangenisdirectie en met de actoren").

¹⁴ Artikel 1, 10°, van het ontwerp van SWA definieert "partners van de Vlaamse overheid" als volgt: "de actoren, bedoeld in artikel 2, 1°, van het decreet van 8 maart 2013" (zijnde: "organisaties die in het kader van de uitvoering van dit decreet hulp- en dienstverlening aanbieden in de gevangenis").

¹⁵ Artikel 1, 11°, van het ontwerp van SWA definieert "penitentiaire administratie" als volgt: "het openbaar bestuur zoals bedoeld in artikel 2, 2°, van de penitentiaire wet van 23 maart 2019" (zijnde: "het openbaar bestuur belast met de uitvoering van veroordelingen tot vrijheidsstraffen en van vrijheidsbenemende maatregelen waarvan de bevoegde overheid de uitvoering heeft gevorderd").

§2. De actoren van de penitentiaire administratie kunnen de lijsten voor het groepsaanbod van de Vlaamse overheid consulteren. De Vlaamse Gemeenschap kan hiervoor een digitaal systeem ter beschikking stellen en kan hierbij de regels met betrekking tot dit systeem bepalen."

11. De Memorie van toelichting (p. 14) stelt terzake: *"Dit artikel vormt een algemene basis voor gegevensverwerking en -uitwisseling in het kader van de praktische organisatie van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden, die daarnaast verfijnd moet worden in een wettelijk en decretaal kader."*¹⁶

12. Voor zover de essentiële elementen (zie randnr. 8 van onderhavig advies) van de met de praktische organisatie van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden gepaard gaande gegevensverwerkingen en -uitwisselingen (ook) in andere wetgevende instrumenten moeten worden gezocht dan het ontwerp van SWA, dient op klaar en duidelijke wijze te worden verwezen naar de diverse concrete wetgevende bepalingen terzake. De Autoriteit is niettemin van oordeel dat de opname van deze essentiële verwerkingselementen in het ontwerp van SWA zelf, de transparantie en voorzienbaarheid van de daarmee beoogde gegevensuitwisselingen ten aanzien van de betrokken gedetineerden zeker zal ten goede komen.

A.1. Doeleinden van de in te voeren gegevensverwerkingen

13. Volgens artikel 5.1.b) AVG is de verwerking van persoonsgegevens enkel toegestaan voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden.

14. Artikel 27, §1, van het ontwerp van SWA stipuleert dat een uitwisseling van persoonsgegevens van gedetineerden tussen actoren van de Vlaamse overheid, enerzijds, en deze van de penitentiaire administratie, anderzijds, moet toelaten *"de hulp- en dienstverlening praktisch mogelijk te maken"*. De Memorie van toelichting (p. 14) concretiseert zulks o.m. als volgt: *"met het oog op de veiligheid controleren of gedetineerden aan het aanbod kunnen deelnemen"* of *"om gedetineerden uit hun cel te halen en hen over te brengen naar het lokaal of de locatie binnen de gevangenis waar de hulp- en dienstverlening wordt aangeboden"*.

¹⁶ De Memorie van toelichting verwijst daarbij enkel naar een 'decretaal kader', meer bepaald: het decreet van 8 maart 2013 en een besluit van de Vlaamse Regering (*"dat zal worden opgemaakt"*) en dat uitvoering moet geven aan hoofdstuk 4 van het decreet van 8 maart 2013.

Wat het 'wettelijk kader' betreft, vermoedt de Autoriteit dat hiervoor ook kan worden verwezen naar:

- artikel 103 van de basiswet van 12 januari 2005;
- artikel 4, §3, van de wet van 23 maart 2019 en
- (vooral ook) artikelen 3 t.e.m. 9 van de wet informatisering Justitie van 5 mei 2019 en diens uitvoeringsbesluit van 20 december 2019, houdende de wettelijke omkadering van de federale Sidis Suite gegevensbank welke, volgens de Memorie van toelichting (p. 15) zal worden aangewend in het kader van de praktische organisatie van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden.

15. De Autoriteit is van oordeel dat voormeld doeleinde kan beschouwd worden als welbepaald en uitdrukkelijk omschreven in de zin van artikel 5.1.b) AVG.

A.2. Categorieën van persoonsgegevens en betrokkenen

16. Artikel 5.1.c), AVG bepaalt dat persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en beperkt moeten zijn tot wat noodzakelijk is voor de beoogde doeleinden ('minimale gegevensverwerking').

17. Artikel 27, §1, van het ontwerp van SWA vermeldt terzake enkel *"persoonsgegevens van een gedetineerde (...) waaronder gegevens vermeld in artikel 10 (AVG)"*.

Artikel 27, §2, van het ontwerp van SWA spreekt voorts van *"de lijsten voor het groepsaanbod"*.

18. In de Memorie van toelichting (p.14 en 15) wordt dienaangaande het volgende gepreciseerd: *"In functie van de praktische organisatie van de hulp- en dienstverlening worden door de beleidscoördinator en de partners van de Vlaamse overheid binnen de gevangenis deelnemerslijsten opgemaakt. (...) Voor het opmaken van de respectievelijke lijsten dienen de beleidscoördinatoren (...) en de partners van de Vlaamse overheid die instaan voor de praktische organisatie van de hulp- en dienstverlening dan ook over een aantal basisgegevens betreffende de gedetineerde te beschikken (identificatiegegevens, gegevens inzake het verblijf van de gedetineerde in de gevangenis) en gegevens betreffende het aanbod waaraan de persoon wenst deel te nemen. De basisgegevens betreffende de gedetineerde worden door de penitentiaire administratie ter beschikking gesteld. (...) Mogelijk kan uit de beperkte informatie die wordt uitgewisseld ook een indicatie van een gezondheidstoestand worden afgeleid (bijvoorbeeld wanneer een gedetineerde wenst deel te nemen aan het groepsaanbod rond AA), doch de concrete informatie uit het medisch dossier van een gedetineerde zullen onder geen enkel geval worden gedeeld. (...)*

Voormelde betekent niet per definitie dat de beleidscoördinatoren en de partners van de Vlaamse overheid rechtstreeks toegang krijgen tot Sidis Suite (het digitaal systeem van de penitentiaire administratie), noch dat de actoren van de penitentiaire administratie toegang krijgen tot het digitaal systeem dat de organisatie van hulp- en dienstverlening ondersteunt¹⁷. Het samenwerkingsakkoord creëert wel een wettelijke basis voor een eventuele toegang tot en/of een eventuele uitwisseling van (een afgebakende set van) gegevens tussen deze systemen."

19. **Vooreerst moet worden verduidelijkt of de praktische organisatie van de hulp- en dienstverlening uitsluitend zal gebeuren aan de hand van de inhoud van de (deelnemers)lijsten**

¹⁷ Eveneens volgens de Memorie van toelichting betreft dit het systeem waarnaar ook wordt verwezen in artikel 27, §2, van het ontwerp van SWA en waarvan sprake in artikel 16 van het decreet van 8 maart 2013

(waarvan sprake in artikel 27, §2) of er daarnaast ook nog andere informatie -houdende persoonsgegevens- zal worden verwerkt en uitgewisseld. De actuele bewoordingen van het ontwerp van SWA en de Memorie van toelichting geven hierover geen uitsluitel.

20. Vervolgens dient in het ontwerp van SWA te worden gepreciseerd om welke concrete (categorieën van) persoonsgegevens (op de deelnemerslijsten) het juist gaat. Uit de Memorie van toelichting kan worden afgeleid dat volgende informatie wordt beoogd:

- basisgegevens van de gedetineerde, inzonderheid: identificatiegegevens en gegevens inzake het verblijf van de gedetineerde in de gevangenis, en
- gegevens betreffende het aanbod.

21. Het voorgaande lijkt enigszins aan te sluiten bij wat artikel 15/1 van het decreet van 8 maart 2013 (weliswaar als 'toekomstig recht' aangezien nog geen inwerkingtreding) met betrekking tot de inhoud van deze deelnemerslijsten voorziet:

- identificatiegegevens van de gedetineerde;
- gegevens met betrekking tot de concrete verblijfplaats van de gedetineerde in de gevangenis;
- gegevens met betrekking tot het aanbod.

22. Aangezien de basisgegevens van de gedetineerde (identificatiegegevens en gegevens inzake het verblijf in de gevangenis) door de penitentiaire administratie vanuit de gegevensbank Sidis Suite (al dan niet via rechtstreekse toegang) ter beschikking zullen worden gesteld, temeer daar deze ook -als uitermate gevoelig te beschouwen- gegevens vermeld in artikel 10 van de AVG omvatten, **dringt een bijkomende afbakening van deze gegevenscategorieën zich op**. Immers, artikel 2 van het uitvoeringsbesluit van 20 december 2019 bij de wet informatisering Justitie van 5 mei 2019 leert dat de identificatiegegevens¹⁸ en de gegevens betreffende de interne en externe rechtspositie van de

¹⁸ Ingevolge artikel 2, §1, van het koninklijk besluit van 20 december 2019 worden in Sidis Suite volgende identificatiegegevens van de gedetineerden geregistreerd:

1° familienaam, voorna(a)m(en), eventuele alias(sen);

2° geboortedatum, plaats en land van geboorte;

3° nationaliteit(en);

4° geslacht;

5° unieke identificatienummers, namelijk:

- het identificatienummer van het Rijksregister van de natuurlijke personen of van de Kruispuntbank van de sociale zekerheid;
- het interne identificatienummer toegekend door de penitentiaire administratie;
- het dossiernummer bij de Dienst Vreemdelingenzaken;
- het uniek dactyloscopisch referentienummer (AFIS-nummer);

6° burgerlijke staat;

7° gesproken taal, administratieve taal;

8° adres van inschrijving in het bevolkingsregister, het verblijfsadres;

gedetineerde (welke vaak ook het verblijf in de gevangenis betreffen)¹⁹ zeer ruim worden ingevuld, waardoor de Autoriteit voor het merendeel van deze persoonsgegevens de relevantie niet inziet, laat staan de noodzaak, met het oog op het verwezenlijken van de praktische organisatie van de hulp- en dienstverlening aan de gedetineerde in kwestie.

23. Het is voorts ook niet echt duidelijk wat moet worden verstaan onder 'de gegevens betreffende het aanbod', waaruit nochtans -volgens de Memorie van toelichting (p. 15)- *"ook een indicatie van een gezondheidstoestand (kan) worden afgeleid (bijvoorbeeld wanneer een gedetineerde wenst deel te nemen aan het groepsaanbod rond AA)"*. Het is niet omdat terzake geen concrete informatie uit het medisch dossier van een gedetineerde wordt gedeeld, dat voormelde indicatie van een gezondheidstoestand niet moet worden gekwalificeerd als een gezondheidsgegeven in de zin van

9° familiale gegevens, met name de naam van vader, moeder, echtgenoot of wettelijk samenwonende partner en het aantal kinderen;

10° biometrische identificatiegegevens zoals de vingerafdruk en een foto van het aangezicht."

¹⁹ Ingevolge artikel 2, §3, van het koninklijk besluit van 20 december 2019 worden in Sidis Suite volgende gegevens betreffende de interne rechtspositie van de gedetineerden geregistreerd:

"1° inrichting van verblijf en verblijfsruimte;

2° contacten met de buitenwereld, met name de gegevens inzake het bezoek (identificatiegegevens van de toegelaten bezoekers en historiek van de bezoeken) en de telefoniegegevens zoals bedoeld in artikel 21 van het koninklijk besluit van 8 april 2011 tot bepaling van de datum van inwerkingtreding en uitvoering van verscheidene bepalingen van de titels III en V van de basiswet van 12 januari 2005 betreffende het gevangeniswezen en de rechtspositie van de gedetineerden;

3° individueel detentieplan;

4° activiteiten, met name de in de gevangenis verrichte arbeid en vormingsactiviteiten;

5° individuele rekening (financiële transacties);

6° bezit van voorwerpen (inventarissen van in bezit gelaten, in bewaring genomen en in beslag genomen voorwerpen);

7° beheer van de kantine;

8° voeding (toepasselijke voedingsregime);

9° beheer van controle- en veiligheidsmaatregelen en tuchtprocedures;

10° beheer van klachtenrecht;

11° risicobeheer (beschrijvingen van fysieke of psychische eigenschappen of toestanden, vaardigheden, gedragingen, incidenten)."

Ingevolge artikel 2, §4, van het koninklijk besluit van 20 december 2019 worden in Sidis Suite volgende gegevens betreffende de externe rechtspositie van de gedetineerden geregistreerd:

"1° overzicht van de detentieperiodes;

2° datum en uur van aanhouding;

3° datum, uur en plaats (inrichting) van opsluiting;

4° datum, uur en reden van invrijheidsstelling (afschrijvingscode);

5° datum, uur en reden van het tijdelijk verlaten van en de (niet-)terugkeer naar de inrichting;

6° primaire wettelijk statuut (verdachte, veroordeelde of geïnterneerde);

7° gegevens inzake de strafberekening (aan te rekenen voorhechtenissen, strafonderbrekingen, datum strafeinde, toelaatbaarheidsdata voor de diverse strafuitvoeringsmodaliteiten, ...);

8° informatie en documenten betreffende de strafuitvoeringsmodaliteiten, modaliteiten van vervroegde invrijheidsstelling of tussenstaatse overbrenging;

9° gegevens aangaande het verblijfsstatuut en de verwijderingsmodaliteiten van de gedetineerde vreemdeling;

10° verblijfsadres en andere relevante contactgegevens in het kader van de uitvoering van een strafuitvoeringsmodaliteit;

11° opgegeven adres bij invrijheidsstelling."

artikel 4.15) AVG²⁰ waarop artikel 9 AVG (inzake de verwerking van bijzondere categorieën van persoonsgegevens) van toepassing is. In tegenstelling tot wat de Memorie van toelichting vermeldt, dient het ontwerp van SWA dus wel degelijk melding te maken -net zoals voor de verwerking van persoonsgegevens vermeld in artikel 10 AVG- van de verwerking van bijzondere categorieën van persoonsgegevens (die de gezondheid betreffen) vermeld in artikel 9 AVG.

24. Het gebrek aan precisering en afbakening van de met het oog op de praktische organisatie van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden te verwerken (categorieën van) persoonsgegevens -waaronder bijzondere categorieën van gevoelige persoonsgegevens in de zin van artikelen 9 en 10 van de AVG- strookt vooreerst niet met het principe van minimale gegevensverwerking zoals voorgeschreven in artikel 5.1, c) AVG. Het gaat daarenboven in tegen de eisen van voorspelbaarheid en nauwkeurigheid van het wettelijk kader (zie randnr. 6 en 7 van onderhavig advies) waardoor het de kwetsbare groep van betrokkenen, over wie gegevens worden verwerkt, verhindert een duidelijk beeld te krijgen van de verwerking van hun gegevens.

Een duidelijke en concrete afbakening/beperking van de te verwerken (categorieën van) persoonsgegevens in het ontwerp van SWA dringt zich op.

A.3. Bewaartermijn van de gegevens

25. Krachtens artikel 5.1.e) AVG mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard, in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, dan noodzakelijk voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.

26. Het ontwerp van SWA preciseert niets inzake de maximale bewaartermijn van de in het kader van de praktische organisatie van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden uit te wisselen en te verwerken persoonsgegevens.

27. De Memorie van toelichting vermeldt dat artikel 27 van het ontwerp van SWA moet verfijnd worden in een (niet nader gepreciseerd) wettelijk kader en in een decretaal kader (zijnde het decreet van 8 maart 2013). De Autoriteit uitte daaromtrent in randnr. 12 van onderhavig advies reeds bedenkingen op het vlak van transparantie en voorzienbaarheid.

28. In het adviesaanvraagformulier vermelden de aanvragers terzake het volgende:

²⁰ Artikel 4.15) AVG definieert "gegevens over gezondheid" als volgt: "persoonsgegevens die verband houden met de fysieke of mentale gezondheid van een natuurlijke persoon, waaronder gegevens over verleende gezondheidsdiensten waarmee informatie over zijn gezondheidstoestand wordt gegeven".

"Zal elders geregeld zijn. (Artikel 16/1 van het decreet van 8 maart 2013 (nog niet in voege, wacht op BVR dat nog dit jaar wordt voorgelegd) stelt dat de gegevens in het digitaal systeem bewaard worden tot 1 jaar na de laatste deelname aan aanbod; in het huidige afsprakendocument is ook gestipuleerd dat de papieren lijsten na gebruik versnipperd moeten worden/de gevangenis niet mogen verlaten/enz.)"

29. Aangezien de maximale bewaartermijn, in navolging van het hiervoor (zie randnr. 8 van onderhavig advies) uiteengezette legaliteitsprincipe, moet worden beschouwd als een van de essentiële elementen van een gegevensverwerking, **dringt de Autoriteit erop aan dat deze bewaartermijn (of toch minstens de criteria op basis waarvan deze termijn kan worden bepaald) wordt opgenomen in het ontwerp van SWA. Minstens dient in het ontwerp van SWA op klaar en duidelijke wijze te worden verwezen naar de concrete²¹ wettelijke en/of decretale bepalingen overeenkomstig dewelke de in het kader van de praktische organisatie van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden verwerkte persoonsgegevens zullen worden bewaard.**

A.4. Verwerkingsverantwoordelijken

30. Artikel 4.7) AVG bepaalt dat voor de verwerkingen waarvan de regelgeving het doel en de middelen vastlegt, de verwerkingsverantwoordelijke diegene is die daarin als dusdanig wordt aangewezen.

31. Het ontwerp van SWA preciseert niet welke instantie(s) moet(en) worden beschouwd als de verwerkingsverantwoordelijke(n) in de zin van de AVG voor de met de praktische organisatie van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden gepaarde gaande gegevensverwerkingen.

32. De Memorie van toelichting vermeldt dat artikel 27 van het ontwerp van SWA moet verfijnd worden in een (niet nader gepreciseerd) wettelijk kader en in een decretaal kader (zijnde het decreet van 8 maart 2013). De Autoriteit uitte daaromtrent in randnr. 12 van onderhavig advies reeds bedenkingen op het vlak van transparantie en voorzienbaarheid.

33. In het adviesaanvraagformulier vermelden de aanvragers met betrekking tot de aanwijzing van de verwerkingsverantwoordelijke in het ontwerp van SWA het volgende:

"Niet expliciet. Maar de verdeling van de verwerkingsverantwoordelijkheid blijkt voldoende duidelijk uit het ontwerp. De entiteit die verantwoordelijk is voor de coördinatie en ondersteuning van de

²¹ Hiermee wordt de uitdrukkelijke vermelding van de relevante artikel(s)(nummers) van de wet of het decreet in kwestie bedoeld.

organisatie van de hulp- en dienstverlening (d.i. het Agentschap) is verwerkingsverantwoordelijke in het kader van de organisatie van het digitaal systeem vermeld in artikel 27, §2, van het ontwerp."

34. Ingevolge voormelde toelichting in het adviesaanvraagformulier en enig zoekwerk in het decreet van 8 maart 2013²² en diens uitvoeringbesluiten²³ vermoedt de Autoriteit dat het Agentschap Justitie en Handhaving, opgericht bij het besluit van de Vlaamse Regering van 3 september 2021 *tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap "Agentschap Justitie en Handhaving"* moet worden beschouwd als de verwerkingsverantwoordelijke voor de met de praktische organisatie van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden gepaarde gaande gegevensverwerkingen.²⁴ Zulks kan bezwaarlijk beschouwd worden als een klare en duidelijke aanwijzing van een verwerkingsverantwoordelijke in de zin van de AVG.

35. Een transparante en uitdrukkelijke aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n) in de zin van de AVG is echter ten zeerste aangewezen. Het is immers van belang om elke onduidelijkheid over de identiteit van de entiteit die als verwerkingsverantwoordelijke moet worden beschouwd, te vermijden en zo, in het bijzonder, de uitoefening van de rechten van de betrokkene, zoals vastgesteld in de artikelen 12 tot en met 22 van de AVG, te faciliteren.²⁵

36. Aangezien de identiteit van de verwerkingsverantwoordelijke(n), in navolging van het hiervoor (zie randnr. 8 van onderhavig advies) uiteengezette legaliteitsprincipe, moet worden beschouwd als een van de essentiële elementen van een gegevensverwerking, **dringt de Autoriteit erop aan dat deze uitdrukkelijk wordt aangewezen in het ontwerp van SWA.** Minstens dient in ontwerp van SWA op klaar

²² Artikel 16, eerste en tweede lid van het decreet van 8 maart 2013 bepalen:

"De Vlaamse Regering stelt aan de personen die belast zijn met de beleidscoördinatie, de trajectbegeleiding of de ondersteuning, en de actoren een digitaal systeem ter beschikking ter ondersteuning van de gegevensverwerking en -uitwisseling in het kader van de praktische organisatie van het groepsaanbod.

De entiteit die verantwoordelijk is voor de coördinatie en ondersteuning van de organisatie van de hulp- en dienstverlening is de verwerkingsverantwoordelijke in het kader van de organisatie van het digitaal systeem vermeld in het eerste lid."

Artikel 13, tweede lid, van het decreet van 8 maart 2013 bepaalt: *"Ze (de Vlaamse Regering) wijst binnen de Vlaamse administratie een entiteit aan die verantwoordelijk is voor de coördinatie en de ondersteuning van de organisatie van die hulp- en dienstverlening."*

²³ Besluit van de Vlaamse Regering van 13 december 2013 *tot uitvoering van hoofdstuk 3 van het decreet van 8 maart 2013 betreffende de organisatie van hulp- en dienstverlening aan gedetineerden.*

Besluit van de Vlaamse Regering van 3 september 2021 *tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap "Agentschap Justitie en Handhaving"*.

²⁴ Artikel 4 van voormeld Besluit van de Vlaamse Regering van 3 september 2021 *tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap "Agentschap Justitie en Handhaving"* beschrijft de taken van dit Agentschap, waaronder:

"4° hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en geïnterneerden als vermeld in artikel 5, § 1, II, 7°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, coördineren".

²⁵ De Autoriteit herinnert er daarbij aan dat de aanduiding van een verwerkingsverantwoordelijke in de regelgeving in overeenstemming moet zijn met de rol die deze actor in de praktijk speelt en met de zeggenschap die hij heeft over welke essentiële middelen voor de verwerking worden ingezet. Anders oordelen, zou niet alleen in strijd zijn met de letter van de tekst van de AVG, maar zou ook de doelstelling van de AVG om een consistent en hoog beschermingsniveau voor natuurlijke personen te waarborgen in gevaar kunnen brengen.

en duidelijke wijze te worden verwezen naar de concrete²⁶ wettelijke en/of decretale bepalingen waarin de verwerkingsverantwoordelijke(n) word(t)(en) aangewezen (zie ook artikel 4.7) AVG).

A.5. Varia

37. In de mate dat artikel 27 van het ontwerp van SWA -zoals vermeld in de Memorie van toelichting (p. 15)- een wettelijke basis moet creëren voor een eventuele **toegang tot en/of een eventuele uitwisseling van gegevens tussen de federale geïnformateerde gegevensbank Sidis Suite²⁷** en het door de Vlaamse Regering ter beschikking gestelde digitaal systeem²⁸ wijst de Autoriteit op het belang van een degelijke informatiebeveiliging, houdende passende technische en organisatorische maatregelen (in navolging van artikel 32 AVG), waaronder in het bijzonder een **deugdelijk gebruikers- en toegangsbeheer** waarbij het principe van minimale gegevensverwerking (en de terzake in onderhavig advies gemaakte bemerkingen) in acht wordt genomen²⁹.

38. De Autoriteit brengt daarbij ook de **gebeurlijk na te leven procedurele (protocol)verplichtingen** in herinnering bij mededeling (en uitwisseling) van persoonsgegevens tussen het federale en Vlaamse niveau in navolging van, enerzijds, artikel 20 van de WVG en, anderzijds, artikel 8 van het Vlaams decreet van 18 juli 2008 *betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer*.

39. Tot slot vestigt de Autoriteit tevens de aandacht op de toepasselijkheid van de artikelen 9 en 10, §2 van de WVG. Hierin worden de veiligheidsmaatregelen beschreven die bij de verwerking van bijzondere categorieën van persoonsgegevens in de zin van artikelen 9 en 10 van de AVG, bijkomend in acht moeten worden genomen.

B. ARTIKEL 29 VAN HET ONTWERP VAN SWA

40. Artikel 29 van het ontwerp van SWA luidt als volgt:

²⁶ Hiermee wordt de uitdrukkelijke vermelding van de relevante artikel(s)(nummers) van de wet of het decreet in kwestie bedoeld.

²⁷ Zie artikel 3 e.v. van de wet informatisering Justitie van 5 mei 2019 en diens uitvoeringsbesluit van 20 december 2019.

²⁸ Zie artikel 16 van het decreet van 8 maart 2013.

²⁹ Zie artikel 25 AVG inzake gegevensbescherming door ontwerp en door standaardinstellingen.

"§1. Er kan een **cliëntoverleg** georganiseerd worden tussen de partners van de Vlaamse overheid⁸⁰ die instaan voor de individuele hulp- en dienstverlening en de psychosociale dienst³¹ en/of de zorgequipe³² met het oog op de afstemming van de hulp- en dienstverlening op het detentietraject van de gedetineerde. Het doel van dit overleg is te bekijken welke hulp- en dienstverlenende interventies nuttig kunnen zijn voor de gedetineerden en welke bijhorende uitvoeringsafspraken gemaakt moeten worden tussen de gedetineerde, de betrokken partners van de Vlaamse overheid, de psychosociale dienst en/of de zorgequipe.

§2. Het cliëntoverleg wordt georganiseerd met inachtneming van de regels betreffende het beroepsgeheim, en met behoud van de verplichtingen die voortvloeien uit regelgeving over de bescherming van natuurlijke personen bij de verwerking van persoonsgegevens. Op het cliëntoverleg kunnen persoonsgegevens, waaronder gegevens vermeld in artikel 9 en 10 (AVG), indien deze toereikend, ter zake dienend en beperkt zijn tot de in paragraaf 1 beschreven doeleinden, worden gedeeld. Het cliëntoverleg wordt slechts georganiseerd mits de gedetineerde hiermee uitdrukkelijk toestemt."

41. De Autoriteit merkt vooreerst op dat voormeld cliëntoverleg slechts wordt georganiseerd "mits de gedetineerde hiermee uitdrukkelijk toestemt". Behoudens vergissing, zal de gedetineerde die toestemt met dergelijk overleg, vervolgens niet kunnen weigeren dat zijn persoonsgegevens worden uitgewisseld en verwerkt³³ door de terzake bevoegde actoren (meer bepaald voormelde partners van de Vlaamse overheid en voormelde psychosociale dienst en/of zorgequipe), zonder dewelke het cliëntoverleg *de facto* niet zal kunnen plaatsvinden.³⁴

42. De Autoriteit stelt dus vast dat de **rechtsgrond** voor de met dit cliëntoverleg gepaard gaande gegevensverwerkingen en -uitwisselingen **niet moet gezocht worden in voormelde toestemming** (artikelen 6.1, a) en 9.2, a) AVG, evenals artikel 10, §1, 5° WVG) **maar in de wettelijke omkadering in**

⁸⁰ Artikel 1, 10°, van het ontwerp van SWA definieert "partners van de Vlaamse overheid" als volgt: "de actoren, bedoeld in artikel 2, 1°, van het decreet van 8 maart 2013" (zijnde: "organisaties die in het kader van de uitvoering van dit decreet hulp- en dienstverlening aanbieden in de gevangenissen").

³¹ Artikel 1, 13°, van het ontwerp van SWA definieert "psychosociale dienst" als volgt: "de lokale psychosociale dienst-equipen die binnen de inrichting het psychosociaal onthaal van nieuw binnenkomende personen en de psychosociale begeleiding tijdens de detentie verzorgen. Ze verstrekken ook professionele informatie aan de gevangenisdirectie en de bevoegde overheden over de verschillende regimeaspecten en strafuitvoeringsmodaliteiten".

³² Artikel 1, 14°, van het ontwerp van SWA definieert "zorgequipe" als volgt: "de pluridisciplinair samengestelde equipe van de Dienst Gezondheidszorg gevangenissen aanwezig in inrichtingen met psychiatrische annex of afdeling tot bescherming maatschappij die instaat voor gezondheidszorg voor psychisch kwetsbare gedetineerden".

³³ Zulks wordt bevestigd door volgende bewoordingen uit de Memorie van toelichting (p. 16):

"Om een individuele gedetineerde verder te kunnen helpen met zijn dossier, en meer bepaald, om de hulp- en dienstverlening te kunnen afstemmen op het detentie- en/of reclasseringstraject van de gedetineerde, moeten de betrokken diensten kunnen overleggen met elkaar. De hier bedoeld gegevensuitwisseling dient beperkt te zijn tot hetgeen strikt noodzakelijk is in functie van de onderlinge afstemming van de hulp- en dienstverlening en het detentie- en reclasseringstraject van de gedetineerde, en dit in overeenstemming met de AVG."

³⁴ Dergelijke toestemming beantwoordt immers niet aan de toestemming zoals gedefinieerd in artikel 4, 11) AVG en in artikel 7, punten 3 en 4, AVG.

het ontwerp van SWA (artikelen 6.1, c), 9.2, g) en 10 AVG, evenals artikel 10, §1, 3° WVG), waardoor het in randnr. 8 van onderhavig advies beschreven legaliteitsbeginsel ten volle speelt.³⁵

B.1. Doeleinden van de in te voeren gegevensverwerkingen

43. Volgens artikel 5.1.b) AVG is de verwerking van persoonsgegevens enkel toegestaan voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden.

44. Artikel 29, §1, van het ontwerp van SWA stipuleert dat een uitwisseling van persoonsgegevens van gedetineerden tussen de partners van de Vlaamse overheid die instaan voor individuele hulp- en dienstverlening, enerzijds, en de psychosociale dienst en/of zorgequipe van de gevangenisinrichting, anderzijds, *"cliëntoverleg"* moet toelaten *"met het oog op de afstemming van de hulp- en dienstverlening op het detentietraject van de gedetineerde"* om aldus *"te bekijken welke hulp- en dienstverlenende interventies nuttig kunnen zijn voor de gedetineerden en welke bijhorende uitvoeringsafspraken gemaakt moeten worden tussen de gedetineerde, de betrokken partners van de Vlaamse overheid, de psychosociale dienst en/of de zorgequipe"*.³⁶

De Memorie van toelichting (p. 16) duidt zulks nog verder als volgt: *"Afstemming op individueel niveau tussen de partners van de Vlaamse overheid die gedetineerden individueel begeleiden en deze actoren van de penitentiaire administratie is noodzakelijk om ervoor te zorgen dat men voor de uitbouw van detentie- en reclasseringstrajecten en voor de opmaak van het hulp- en dienstverleningsplan van de gedetineerden dat hiervan deel uitmaakt, op dezelfde lijn zit. Het overleg is gericht op de afstemming van interventies gekoppeld aan het detentie en/of reclasseringstraject en de praktische uitvoering daarvan."*

45. De Autoriteit is van oordeel dat voormeld doeleinde kan beschouwd worden als welbepaald en uitdrukkelijk omschreven in de zin van artikel 5.1.b) AVG.

³⁵ Zulks neemt echter niet weg dat het in de regelgeving inschrijven van een toestemming wel degelijk een meerwaarde kan hebben als 'bijkomende voorwaarde', welke lidstaten ingevolge artikel 9.4 AVG kunnen invoeren met betrekking tot de verwerking van o.a. gegevens over gezondheid.

³⁶ De Memorie van toelichting duidt zulks nog verder als volgt: *"Afstemming op individueel niveau tussen de partners van de Vlaamse overheid die gedetineerden individueel begeleiden en deze actoren van de penitentiaire administratie is noodzakelijk om ervoor te zorgen dat men voor de uitbouw van detentie- en reclasseringstrajecten en voor de opmaak van het hulp- en dienstverleningsplan van de gedetineerden dat hiervan deel uitmaakt, op dezelfde lijn zit. Het overleg is gericht op de afstemming van interventies gekoppeld aan het detentie en/of reclasseringstraject en praktische uitvoering daarvan. (...) De gedetineerde is immers niet gebaat met trajecten die elkaar tegenwerken in plaats van elkaar versterken."*

B.2. Categorieën van persoonsgegevens en betrokkenen

46. Artikel 5.1.c), AVG bepaalt dat persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en beperkt moeten zijn tot wat noodzakelijk is voor de beoogde doeleinden ('minimale gegevensverwerking').

47. Artikel 29, §2, van het ontwerp van SWA vermeldt terzake enkel *"persoonsgegevens waaronder gegevens vermeld in artikel 9 en 10 (AVG), indien deze toereikend, ter zake dienend en beperkt zijn tot de in paragraaf 1 beschreven doeleinden"*.

48. In de Memorie van toelichting (p.16 en 17) leest men dienaangaande nog het volgende: *"Tijdens de detentie kan het nodig zijn dat verduidelijkt wordt waaraan gewerkt moet worden, waar rekening mee gehouden moet worden, en/of wie de gedetineerde in begeleiding heeft (zodat duidelijk is met wie eventueel contact kan worden opgenomen). Er kan vanuit dat oogpunt informatie gedeeld worden over de toekomstige woonsituatie en tewerkstelling, het sociale netwerk, eventuele opleidingen, vrijetijdsbesteding,"*

49. Het ontwerp van SWA geeft geen enkel overzicht van de in het kader van voormeld cliëntoverleg concreet uit te wisselen en te verwerken (categorieën van) persoonsgegevens welke nochtans, volgens de bewoordingen van het ontwerp van SWA, kunnen behoren tot de bijzonder gevoelige gegevens in de zin van artikelen 9 en 10 van de AVG. Zulks druist in tegen de eisen van voorspelbaarheid en nauwkeurigheid van het wettelijk kader van een gegevensverwerking (zie randnr. 6 van onderhavig advies) waardoor het voor de kwetsbare groep van betrokkenen, over wie gegevens worden verwerkt, onmogelijk is een (duidelijk) beeld te krijgen van de verwerking van hun gegevens.³⁷

50. De vermelding in artikel 29, §2 van het ontwerp van SWA dat de persoonsgegevens *"toereikend, ter zake dienend en beperkt zijn tot de in paragraaf 1 beschreven doeleinden"* betreft een loutere herhaling van het principe van minimale gegevensverwerking dat voortvloeit uit artikel 5.1, c) AVG. *Dergelijke bepaling biedt geen enkele (juridische) meerwaarde en schendt bovendien het verbod op overschrijving van de AVG*³⁸.

³⁷ Ook de enkele voorbeelden van informatieverwerking en -uitwisseling waarvan sprake in de Memorie van toelichting kunnen hieraan niet verhelpen. Ze geven slechts een onvolledig en partieel zicht op in het kader van het cliëntoverleg te verwerken persoonsgegevens.

³⁸ Ter herinnering, en zoals het Hof van Justitie van de Europese Unie consequent in zijn rechtspraak heeft geoordeeld, houdt de rechtstreekse toepasselijkheid van Europese verordeningen een verbod in op een transcriptie ervan in nationaal recht, omdat een dergelijke procedure" (creëren) een dubbelzinnigheid kan inhouden met betrekking tot zowel de juridische aard van de toepasselijke bepalingen als het tijdstip van de inwerkingtreding ervan (HJEU, 7 februari 1973, Commission vs. Italië (C-39/72), Jurisprudentie, 1973, blz. 101, § 17). Zie ook en met name HJEU, 10 oktober 1973, Fratelli Variola S.p.A. vs. Italiaanse Administratie van financiën, Jurisprudentie, 1973, blz. 981, § 11; HJEU, 31 januari 1978, Ratelli Zerbone Snc c. Amministrazione delle finanze dello Stato, Jurisprudentie (C-94/77), 1978, p. 99, §§ 24-26.

51. Aangezien 'de (categorieën van) gegevens die noodzakelijk zijn voor de verwezenlijking van het beoogde doeleinde', in navolging van het hiervoor (zie randnr. 8 van onderhavig advies) uiteengezette legaliteitsprincipe, moet worden beschouwd als een van de essentiële elementen van een gegevensverwerking, dringt de Autoriteit erop aan dat deze uitdrukkelijk worden opgelijst in het ontwerp van SWA.

52. Een gebrek aan enig overzicht van de concreet te verwerken (categorieën van) persoonsgegevens laat de Autoriteit overigens ook niet toe de beoogde gegevensverwerking te toetsen aan het principe van minimale gegevensverwerking zoals voorgeschreven door artikel 5.1, c) AVG.

B.3. Bewaartermijn van de gegevens

53. Krachtens artikel 5.1.e) AVG mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard, in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, dan noodzakelijk voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.

54. Het ontwerp van SWA preciseert niets inzake de maximale bewaartermijn van de in het kader van cliëntenoverleg uit te wisselen en te verwerken persoonsgegevens.

55. Aangezien de maximale bewaartermijn, in navolging van het hiervoor (zie randnr. 8 van onderhavig advies) uiteengezette legaliteitsprincipe, moet worden beschouwd als een van de essentiële elementen van een gegevensverwerking, dringt de Autoriteit erop aan dat deze bewaartermijn (of toch minstens de criteria op basis waarvan deze termijn kan worden bepaald) wordt opgenomen in het voorontwerp van SWA.

B.4. Verwerkingsverantwoordelijken

56. Artikel 4.7) AVG bepaalt dat voor de verwerkingen waarvan de regelgeving het doel en de middelen vastlegt, de verwerkingsverantwoordelijke diegene is die daarin als dusdanig wordt aangewezen.

57. Het ontwerp van SWA preciseert niet welke instantie(s) moet(en) worden beschouwd als de verwerkingsverantwoordelijke(n) in de zin van de AVG voor de met voormeld cliëntoverleg gepaarde gaande gegevensverwerkingen.

58. De Autoriteit herhaalt ook hier dat een transparante en uitdrukkelijke aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n) in de zin van de AVG ten zeerste is aangewezen. Het is immers van belang om elke onduidelijkheid over de identiteit van de entiteit die als verwerkingsverantwoordelijke moet worden beschouwd, te vermijden en zo, in het bijzonder, de uitoefening van de rechten van de betrokkene, zoals vastgesteld in de artikelen 12 tot en met 22 van de AVG, te faciliteren.³⁹

59. Aangezien de identiteit van de verwerkingsverantwoordelijke(n), in navolging van het hiervoor (zie randnr. 8 van onderhavig advies) uiteengezette legaliteitsprincipe, moet worden beschouwd als een van de essentiële elementen van een gegevensverwerking, **dringt de Autoriteit erop aan dat deze uitdrukkelijk wordt aangewezen in het voorontwerp van SWA.**

B.5. Varia

60. De Autoriteit brengt **ook hier de gebeurlijk na te leven procedurele (protocol)verplichtingen in herinnering** bij mededeling (en uitwisseling) van persoonsgegevens tussen het federale en Vlaamse niveau in navolging van, enerzijds, artikel 20 van de WVG en, anderzijds, artikel 8 van het Vlaams decreet van 18 juli 2008 *betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer*.

61. Tot slot vestigt de Autoriteit nogmaals de aandacht op de toepasselijkheid van de artikelen 9 en 10, §2 van de WVG, waarin de veiligheidsmaatregelen worden beschreven die bij de verwerking van bijzondere categorieën van persoonsgegevens in de zin van artikelen 9 en 10 van de AVG, bijkomend in acht moeten worden genomen.

OM DEZE REDENEN

de Autoriteit,

is van oordeel dat volgende aanpassingen zich opdringen in het ontwerp van SWA:

in artikel 27:

- verduidelijking of de praktische organisatie van de hulp- en dienstverlening uitsluitend zal gebeuren aan de hand van (deelnemers)lijsten of ook aan de hand van andere informatie houdende persoonsgegevens (zie randnr. 19);

³⁹ De Autoriteit herinnert er daarbij aan dat de aanduiding van een verwerkingsverantwoordelijke in de regelgeving in overeenstemming moet zijn met de rol die deze actor in de praktijk speelt en met de zeggenschap die hij heeft over welke essentiële middelen voor de verwerking worden ingezet. Anders oordelen, zou niet alleen in strijd zijn met de letter van de tekst van de AVG, maar zou ook de doelstelling van de AVG om een consistent en hoog beschermingsniveau voor natuurlijke personen te waarborgen in gevaar kunnen brengen.

- duidelijke en concrete afbakening/beperking van de met het oog op de praktische organisatie van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden te verwerken (categorieën van) persoonsgegevens (zie randnr. 24);
- bepaling van de maximale bewaartermijn (of toch minstens de criteria op basis waarvan deze termijn kan worden bepaald) van de te verwerken persoonsgegevens (zie randnr. 29);
- transparante en uitdrukkelijke aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n) in de zin van de AVG (zie randnr. 36).

in artikel 29:

- oplisting van de in het kader van het cliëntoverleg concreet uit te wisselen en te verwerken (categorieën van) persoonsgegevens (zie randnr. 51);
- bepaling van de maximale bewaartermijn (of toch minstens de criteria op basis waarvan deze termijn kan worden bepaald) van de te verwerken persoonsgegevens (zie randnr. 55);
- transparante en uitdrukkelijke aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n) in de zin van de AVG (zie randnr. 59).

wijst op het belang van volgende elementen:

- gebeurlijk na te leven procedurele (protocol)verplichtingen bij mededeling (en uitwisseling) van persoonsgegevens tussen het federale en Vlaamse niveau (zie randnrs. 38 en 60);
- degelijke informatiebeveiliging met aandacht voor de aanvullende maatregelen die terzake moeten in acht worden genomen bij de verwerking van bijzondere categorieën van persoonsgegevens in de zin van artikelen 9 en 10 AVG (zie randnrs. 37, 39 en 61).

Voor het Kenniscentrum,
Cédrine Morlière, Directeur

